פרשת תזריע

ספר ויקרא · עם פירוש רש״י

נוסח המקרא: מקרא על פי המסורה (CC BY-SA), באדיבות ספריא.
פירוש רש״י: Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann, 1929-1934 (Public Domain), באדיבות ספריא.
הקובץ מופץ בחינם ברישיון CC BY-SA: מותר להעתיק ולהפיץ, עם ציון המקור ובאותו רישיון.
geulaquiz.com

פרק י״ב

א׳ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

ב׳ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא׃

אשה כי תזריע. אָ״רַ שִׁמְלַאי: כְּשֵׁם שֶׁיְּצִירָתוֹ שֶׁל אָדָם אַחַר כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, כָּךְ תּוֹרָתוֹ נִתְפָּרְשָׁה אַחַר תּוֹרַת בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף (ויקרא רבה יד)׃

כי תזריע. לְרַבּוֹת שֶׁאִפְלּוּ יְלָדָתוּ מָחוִי — שֶׁנִּמְחָה וְנַעֲשָׂה כְּעֵין זֶרַע — אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה (נדה כ״ז)׃

כימי נדת דותה תטמא. כְּסֵדֶר כָּל טֻמְאָה הָאֲמוּרָה בְּנִדָּה מִטַּמְּאָה בְּטֻמְאַת לֵידָה, וַאֲפִלּוּ נִפְתַּח הַקֶּבֶר בְּלֹא דָם (שם כ״א)׃

דותה. לְשׁוֹן דֶּבֶר הַנָּב מִגּוּפָהּ; לְשׁוֹן אַחֵר לְשׁוֹן מַדָּוֶה וְחֹלִי, שֶׁאֵין אִשָּׁה רוֹאָה דָם שֶׁלֹּא תֶּחֱלֶה וְרֹאשָׁהּ וְאֵבָרֶיהָ כְּבֵדִין עָלֶיהָ (שם ט׳)׃

ג׳ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃

ד׳ וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ בְּכָל־קֹדֶשׁ לֹא־תִגָּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד־מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ׃

תשב. אֵין תֵּשֵׁב אֶלָּא לְשׁוֹן עֲצִירָה, כְּמוֹ וַתֵּשְׁבוּ בְקָדֵשׁ (דברים א׳), וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא (בראשית י״ג)׃

בדמי טהרה. אַע״פִּי שֶׁרוֹאָה טְהוֹרָה׃

בדמי טהרה. לֹא מַפִּיק ה״א, וְהוּא שֵׁם דָּבָר כְּמוֹ טֹהַר׃

ימי טהרה. מַפִּיק ה״א — יְמֵי טֹהַר שֶׁלָּהּ׃

בכל קדש. לְרַבּוֹת אֶת הַתְּרוּמָה, לְפִי שֶׁזּוֹ טְבוּלַת יוֹם אָרוּחַ, שֶׁטְּבָלָה לְסוֹף שִׁבְעָה וְאֵין שִׁמְשָׁהּ מַעֲרִיב לְטַהֲרָהּ עַד שְׁקִיעַת הַחַמָּה שֶׁל יוֹם אַרְבָּעִים שֶׁלְּמָחָר תָּבִיא אֶת כַּפָּרַת טָהֳרָתָהּ׃

לא תגע. אַזְהָרָה לָאוֹכֵל וְכוּ׳ כְּמוֹ שֶׁשָּׁנוּיָה בִּיבָמוֹת (דף ע״ה)׃

ה׳ וְאִם־נְקֵבָה תֵלֵד וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל־דְּמֵי טָהֳרָהּ׃

ו׳ וּבִמְלֹאת | יְמֵי טָהֳרָהּ לְבֵן אוֹ לְבַת תָּבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה וּבֶן־יוֹנָה אוֹ־תֹר לְחַטָּאת אֶל־פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן׃

ז׳ וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לַזָּכָר אוֹ לַנְּקֵבָה׃

והקריבו. לְמֶדְךָ שֶׁאֵין מְעַכְּבָהּ לְאֶכֹל בְּקָדָשִׁים אֶלָּא אֶחָד מֵהֶם, וְאִי זֶה הוּא? זֶה חַטָּאת, שֶׁנֶּאֱמַר וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה, מִי שֶׁהוּא בָּא לְכַפֵּר, בּוֹ הַטָּהֳרָה תְּלוּיָה׃

וטהרה. מִכָּלָּל שֶׁעַד כָּאן קְרוּיָה טְמֵאָה׃

ח׳ וְאִם־לֹא תִמְצָא יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה שְׁתֵּי־תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אֶחָד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה׃ {פ}

אחד לעלה ואחד לחטאת. לֹא הִקְדִּימָהּ הַכָּתוּב אֶלָּא לְמִקְרָאֶהָ, אֲבָל לְהַקְרָבָה חַטָּאת קוֹדֶם לָעוֹלָה, כָּךְ שָׁנִינוּ בִּזְבָחִים בְּפֶרֶק כָּל הַתָּדִיר (זבחים צ ע״א)׃

פרק י״ג

א׳ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר׃

ב׳ אָדָם כִּי־יִהְיֶה בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ־סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל־אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים׃

שאת או ספחת וגו׳. שְׂמוֹת נִגְעִים הֵם וּלְבָנוֹת זוֹ מִזּוֹ׃

בהרת. חֲבַרְבּוּרוֹת, טיי״א בְּלַעַז, וְכֵן בָּהִיר הוּא בַּשְּׂחָקִים (איוב ל״ז)׃

אל אהרן וגו׳. גְּזֵרַת הַכָּתוּב הִיא שֶׁאֵין טֻמְאַת נְגָעִים וְטָהֳרָתָן אֶלָּא עַל פִּי כֹּהֵן (ספרא)׃

ג׳ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בְּעוֹר־הַבָּשָׂר וְשֵׂעָר בַּנֶּגַע הָפַךְ | לָבָן וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עָמֹק מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נֶגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמֵּא אֹתוֹ׃

הפך לבן. מִתְחַלָּה שָׁחֹר וְהָפַךְ בְּתוֹךְ הַנֶּגַע; וּמְעוּט שֵׂעָר שְׁנַיִם׃

עמק מעור בשרו. כָּל מַרְאֶה לָבָן עָמֹק הוּא, כְּמַרְאֵה חַמָּה עֲמֻקָּה מִן הַצֵּל׃

וטמא אתו. יֹאמַר לוֹ טָמֵא אַתָּה, שֶׁשֵּׂעָר לָבָן סִימָן טֻמְאָה הוּא גְּזֵרַת הַכָּתוּב׃

ד׳ וְאִם־בַּהֶרֶת לְבָנָה הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמֹק אֵין־מַרְאֶהָ מִן־הָעוֹר וּשְׂעָרָהּ לֹא־הָפַךְ לָבָן וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים׃

ועמק אין מראה. לֹא יָדַעְתִּי פֵּרוּשׁוֹ׃

והסגיר. יַסְגִּירֶנּוּ בְּבַיִת אֶחָד וְלֹא יִרְאֶה עַד סוֹף הַשָּׁבוּעַ וְיוֹכִיחוּ סִימָנִים עָלָיו׃

ה׳ וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה הַנֶּגַע עָמַד בְּעֵינָיו לֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית׃

בעיניו. בְּמַרְאֵהוּ וּבְשִׁעוּרוֹ הָרִאשׁוֹן׃

והסגירו ... שנית. הָא אִם פָּשָׂה בְּשָׁבוּעַ רִאשׁוֹן, טָמֵא מֻחְלָט׃

ו׳ וְרָאָהוֹ הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֵׁנִית וְהִנֵּה כֵהָה הַנֶּגַע וְלֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן מִסְפַּחַת הִוא וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר׃

כהה. הֶכְהָה מִמַּרְאִיתוֹ, הָא אִם עָמַד בְּמַרְאִיתוֹ אוֹ פָּשָׂה טָמֵא׃

מספחת. שֵׁם נֶגַע טָהוֹר׃

וכבס בגדיו וטהר. הוֹאִיל וְנִזְקַק לְהֶסְגֵּר נִקְרָא טָמֵא וְצָרִיךְ טְבִילָה׃

ז׳ וְאִם־פָּשֹׂה תִפְשֶׂה הַמִּסְפַּחַת בָּעוֹר אַחֲרֵי הֵרָאתוֹ אֶל־הַכֹּהֵן לְטָהֳרָתוֹ וְנִרְאָה שֵׁנִית אֶל־הַכֹּהֵן׃

ח׳ וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פָּשְׂתָה הַמִּסְפַּחַת בָּעוֹר וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן צָרַעַת הִוא׃ {פ}

וטמאו הכהן. וּמְשֻׁטְּמֹאוֹ חֲרִי הוּא מֻחְלָט, וְזָקוּק לְצִפָּרִים וּלְתִגְלַחַת וּלְקָרְבָּן הָאָמוּר בְּפָרָשַׁת זֹאת תִּהְיֶה׃

צרעת הוא. הַמִּסְפַּחַת הַזֹּאת׃

צרעת. לְשׁוֹן זָכָר׃ **נגע.** לְשׁוֹן זָכָר׃

ט׳ נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל־הַכֹּהֵן׃

י׳ וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת־לְבָנָה בָּעוֹר וְהִיא הָפְכָה שֵׂעָר לָבָן וּמִחְיַת בָּשָׂר חַי בַּשְּׂאֵת׃

ומחית. שינמי״נט בְּלַעַז, שֶׁנֶּהְפַּךְ מִקְצַת הַלֶּבֶן שֶׁבְּתוֹךְ הַשְּׂאֵת לְמַרְאֵה בָּשָׂר, אַף הִיא סִימָן טֻמְאָה — שֵׂעָר לָבָן בְּלֹא מִחְיָה וּמִחְיָה בְּלֹא שֵׂעָר לָבָן — וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נֶאֱמְרָה מִחְיָה אֶלָּא בַּשְּׂאֵת, אַף בְּכָל הַמַּרְאוֹת וְתוֹלְדוֹתֵיהֶן הוּא סִימָן טֻמְאָה׃

י״א צָרַעַת נוֹשֶׁנֶת הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן לֹא יַסְגִּרֶנּוּ כִּי טָמֵא הִוא׃

צרעת נושנת הוא. מַכָּה יְשָׁנָה הִיא תַּחַת הַמִּחְיָה, וְחַבּוּרָה זוֹ נִרְאֵית בְּרִיאָה לְמַעְלָה וְתַחְתֶּיהָ מְלֵאָה לֵחָה — שֶׁלֹּא תֹּאמַר הוֹאִיל וְעָלְתָה מִחְיָה אֲטַהֲרֶנָּה׃

י״ב וְאִם־פָּרוֹחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת בָּעוֹר וְכִסְּתָה הַצָּרַעַת אֶת כָּל־עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ וְעַד־רַגְלָיו לְכֹל־מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן׃

מראשו. שֶׁל אָדָם **ועד רגליו**׃

לכל מראה עיני הכהן. פָּרַט לְכֹהֵן שֶׁחָשַׁשׁ מְאוֹרוֹ (ספרא)׃

י״ג וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כִסְּתָה הַצָּרַעַת אֶת־כָּל־בְּשָׂרוֹ וְטִהַר אֶת־הַנָּגַע כֻּלּוֹ הָפַךְ לָבָן טָהוֹר הוּא׃

י״ד וּבְיוֹם הֵרָאוֹת בּוֹ בָּשָׂר חַי יִטְמָא׃

וביום הראות בו בשר חי. אִם צָמְחָה בּוֹ מִחְיָה חֲדָי כְּבָר פֵּרֵשׁ שֶׁהַמִּחְיָה סִימָן טֻמְאָה? אֶלָּא חֲדֵי שֶׁהָיָה הַנֶּגַע בְּאֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה רָאשֵׁי אֲבָרִים שֶׁאֵין מְטַמְּאִין מִשּׁוּם מִחְיָה — לְפִי שֶׁאֵין נִרְאֶה הַנֶּגַע כֻּלּוֹ כְּאֶחָד, שֶׁשּׁוֹפְעִין אֵילָךְ וְאֵילָךְ (נגעים פ״ו; קידושין כ״ה) — וְחָזַר רֹאשׁ הָאֲבָר וְנִתְגַּלָּה שִׁפּוּעוֹ עַל יְדֵי שֶׁמָּק, כְּגוֹן שֶׁהִבְרִיא וְנַעֲשָׂה רָחָב וְנִרְאֵית בּוֹ הַמִּחְיָה, לְמִדְנוּ הַכָּתוּב שֶׁתְּטַמֵּא (ספרא)׃

וביום. מַה תַּ״ל? לְלַמֵּד יֵשׁ יוֹם שֶׁאַתָּה רוֹאֶה בּוֹ וְיֵשׁ יוֹם שֶׁאֵין אַתָּה רוֹאֶה בּוֹ, מִכָּאן אָמְרוּ: חָתָן נוֹתְנִין לוֹ כָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה, לוֹ וְלִכְסוּתוֹ וּלְבֵיתוֹ, וְכֵן בָּרֶגֶל נוֹתְנִין לוֹ כָּל יְמֵי הָרֶגֶל (נגעים פ״ג, מועד קטן ז׳)׃

ט״ו וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַבָּשָׂר הַחַי וְטִמְּאוֹ הַבָּשָׂר הַחַי טָמֵא הוּא צָרַעַת הִוא׃

צרעת הוא. הַבָּשָׂר הַהוּא: בָּשָׂר לְשׁוֹן זָכָר׃

ט״ז אוֹ כִי יָשׁוּב הַבָּשָׂר הַחַי וְנֶהְפַּךְ לְלָבָן וּבָא אֶל־הַכֹּהֵן׃

י״ז וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ הַנֶּגַע לְלָבָן וְטִהַר הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע טָהוֹר הוּא׃ {פ}

י״ח וּבָשָׂר כִּי־יִהְיֶה בּוֹ־בְעֹרוֹ שְׁחִין וְנִרְפָּא׃

שחין. לְשׁוֹן חִמּוּם, שֶׁנִּתְחַמֵּם הַבָּשָׂר בְּלִקּוּי הַבָּא לוֹ מֵחֲמַת מַכָּה שֶׁלֹּא מֵחֲמַת הָאוּר (חולין ח׳)׃

ונרפא. הַשְׁחִין הֶעֱלָה אֲרוּכָה וּבִמְקוֹמוֹ הֶעֱלָה נֶגַע אַחֵר׃

י״ט וְהָיָה בִּמְקוֹם הַשְּׁחִין שְׂאֵת לְבָנָה אוֹ בַהֶרֶת לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת וְנִרְאָה אֶל־הַכֹּהֵן׃

או בהרת לבנה אדמדמת. שֶׁאֵין הַנֶּגַע לָבָן חָלָק, אֶלָּא פָּתוּחַ וּמְעֹרָב בִּשְׂתֵי מַרְאוֹת — לָבָן וְאָדֹם׃

כ׳ וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה מַרְאֶהָ שָׁפָל מִן־הָעוֹר וּשְׂעָרָהּ הָפַךְ לָבָן וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע־צָרַעַת הִוא בַּשְׁחִין פָּרָחָה׃

מראה שפל. וְאֵין מַמָּשָׁהּ שָׁפָל, אֶלָּא מִתּוֹךְ לַבְנוּנִיתוֹ הוּא נִרְאֶה שָׁפָל וְעָמֹק, כְּמַרְאֵה חַמָּה עֲמֻקָּה מִן הַצֵּל׃

כ״א וְאִם | יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין־בָּהּ שֵׂעָר לָבָן וּשְׁפָלָה אֵינֶנָּה מִן־הָעוֹר וְהִיא כֵּהָה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים׃

כ״ב וְאִם־פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ נֶגַע הוּא׃

נגע הוא. הַשְׁאֵת הַזֹּאת אוֹ הַבַּהֶרֶת׃

כ״ג וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא פָשְׂתָה צָרֶבֶת הַשְּׁחִין הֻוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן׃ {ס}

תחתיה. בִּמְקוֹמָהּ׃

צרבת השחין. כְּתַרְגּוּמוֹ רֵשֶׁם שְׁחָנָא; — אֵינוֹ אֶלָּא רֹשֶׁם הַחִמּוּם הַנִּכָּר בַּבָּשָׂר; כָּל צָרֶבֶת לְשׁוֹן רְגִיעַת עוֹר הַנִּרְגָּע מֵחֲמַת חִמּוּם, כְּמוֹ וְנִצְרְבוּ בָהּ כָּל פָּנִים (יחזקאל כ״א), רייטרו״ר בְּלַעַז׃

צרבת. רייטרי״שמנט בְּלַעַז׃

כ״ד אוֹ בָשָׂר כִּי־יִהְיֶה בְעֹרוֹ מִכְוַת־אֵשׁ וְהָיְתָה מִחְיַת הַמִּכְוֶה בַּהֶרֶת לְבָנָה אַדַמְדֶּמֶת אוֹ לְבָנָה׃

מחית המכוה. שנימני״ט; כְּשֶׁחָיְתָה הַמִּכְוֶה הָפְכָה לְבַהֶרֶת פְּתוּכָה אוֹ לְבָנָה חֲלָקָה; וְסִימָנֵי מִכְוֶה וְסִימָנֵי שְׁחִין שָׁוִים הֵם, וְלָמָּה חִלְּקָן הַכָּתוּב? לוֹמַר שֶׁאֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה — נוֹלַד חֲצִי גְּרִיס בַּשְּׁחִין וַחֲצִי גְּרִיס בַּמִּכְוֶה, לֹא יְהוֹנוּ כִּגְרִיס (חולין ח׳)׃

כ״ה וְרָאָה אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נָהְפַּךְ שֵׂעָר לָבָן בַּבַּהֶרֶת וּמַרְאֶהָ עָמֹק מִן־הָעוֹר צָרַעַת הִוא בַּמִּכְוָה פָּרְחָה וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הִוא׃

כ״ו וְאִם | יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין־בַּבַּהֶרֶת שֵׂעָר לָבָן וּשְׁפָלָה אֵינֶנָּה מִן־הָעוֹר וְהוּא כֵּהֶה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים׃

כ״ז וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אִם־פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ נֶגַע צָרַעַת הִוא׃

כ״ח וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא־פָשְׂתָה בָעוֹר וְהִוא כֵּהָה שְׂאֵת הַמִּכְוָה הֵוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן כִּי־צָרֶבֶת הַמִּכְוָה הִוא׃ {פ}

כ״ט וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע בְּרֹאשׁ אוֹ בְזָקָן׃

בראש או בזקן. בָּא הַכָּתוּב לְחַלֵּק בֵּין נֶגַע שֶׁבְּמָקוֹם שֵׂעָר לְנֶגַע שֶׁבְּמָקוֹם בָּשָׂר, שֶׁזֶּה סִימָנוֹ בְּשֵׂעָר לָבָן וְזֶה סִימָנוֹ בְּשֵׂעָר צָהֹב׃

ל׳ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנָּגַע וְהִנֵּה מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן־הָעוֹר וּבוֹ שֵׂעָר צָהֹב דָּק וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נָתָק הוּא צָרַעַת הָרֹאשׁ אוֹ הַזָּקָן הִוא׃

ובו שער צהב. שֶׁנֶּהְפַּךְ שֵׂעָר שָׁחֹר שֶׁבּוֹ לְצָהֹב׃

נתק הוא. כָּךְ שְׁמוֹ שֶׁל נֶגַע שֶׁבְּמָקוֹם שֵׂעָר׃

ל״א וְכִי־יִרְאֶה הַכֹּהֵן אֶת־נֶגַע הַנָּתֶק וְהִנֵּה אֵין־מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן־הָעוֹר וְשֵׂעָר שָׁחֹר אֵין בּוֹ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־נֶגַע הַנָּתֶק שִׁבְעַת יָמִים׃

ושער שחר אין בו. הָא אִם הָיָה בּוֹ שֵׂעָר שָׁחֹר טָהוֹר וְאֵין צָרִיךְ לְהֶסְגֵּר, שֶׁהַשֵּׂעָר שָׁחֹר סִימָן טָהֳרָה הוּא בִּנְתָקִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (פסוק ל״ז), וְשֵׂעָר שָׁחֹר צָמַח בּוֹ וְגוֹ׳׃

ל״ב וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה הַנָּתֶק וְלֹא־הָיָה בּוֹ שֵׂעָר צָהֹב וּמַרְאֵה הַנָּתֶק אֵין עָמֹק מִן־הָעוֹר׃

והנה לא פשה וגו׳. הָא אִם פָּשָׂה אוֹ הָיָה בּוֹ שֵׂעָר צָהֹב טָמֵא׃

ל״ג וְהִתְגַּלָּח וְאֶת־הַנָּתֶק לֹא יְגַלֶּחַ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנָּתֶק שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית׃

והתגלח. סְבִיבוֹת הַנָּתֶק,

ואת הנתק לא יגלח. מַנִּיחַ שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת סָמוּךְ לוֹ סָבִיב, כְּדֵי שֶׁיִּהְא נִכָּר אִם פָּשָׂה, שֶׁאִם יִפְשֶׂה יַעֲבֹר הַשְּׂעָרוֹת וְיֵצֵא לְמָקוֹם הַגְּלוּחַ (נגעים פ״י, ספרא)׃

ל״ד וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנָּתֶק בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה הַנָּתֶק בָּעוֹר וּמַרְאֵהוּ אֵינֶנּוּ עָמֹק מִן־הָעוֹר וְטִהַר אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר׃

ל״ה וְאִם־פָּשֹׂה יִפְשֶׂה הַנָּתֶק בָּעוֹר אַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ׃

אחרי טהרתו. אֵין לִי אֶלָּא פּוֹשֶׂה לְאַחַר הַפְּטוּר, מְנַיִן אַף בְּסוֹף שְׁבוּעַ רִאשׁוֹן וּבְסוֹף שְׁבוּעַ שֵׁנִי? תַּלְמוּד לוֹמַר פָּשֹׂה יִפְשֶׂה (ספרא)׃

ל״ו וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנָּתֶק בָּעוֹר לֹא־יְבַקֵּר הַכֹּהֵן לַשֵּׂעָר הַצָּהֹב טָמֵא הוּא׃

ל״ז וְאִם־בְּעֵינָיו עָמַד הַנָּתֶק וְשֵׂעָר שָׁחֹר צָמַח־בּוֹ נִרְפָּא הַנָּתֶק טָהוֹר הוּא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן׃ {ס}

ושער שחר. מְנַיִן אַף הַיָּרֹק וְהָאָדֹם, שֶׁאֵינוֹ צָהֹב? תַּלְמוּד לוֹמַר ״וְשֵׂעָר״; וּלְשׁוֹן צָהֹב דּוֹמֶה לְתַבְנִית הַזָּהָב — צָהֹב כְּמוֹ זָהָב, אור״פלא בְּלַעַז׃

טהור הוא וטהרו הכהן. הָא טָמֵא שֶׁטִּהֲרוֹ הַכֹּהֵן לֹא טָהוֹר׃

ל״ח וְאִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בְעוֹר־בְּשָׂרָם בֶּהָרֹת בֶּהָרֹת לְבָנֹת׃

בהרת. חֲבַרְבּוּרוֹת׃

ל״ט וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה בְעוֹר־בְּשָׂרָם בָּהָרֹת כֵּהוֹת לְבָנֹת כֹּהַק הֵוא פֶּרַח בָּעוֹר טָהֹר הוּא: {ס}

כהות לבנת. שֶׁאֵין לְבָן שֶׁלָּהֶן עַז אֶלָּא כּוֹהֶה:

בהק. כְּמוֹ לְבָן הַנִּרְאֶה בִּבְשַׂר אָדָם אֹדֶם, שֶׁקּוֹרִין רוש״ו, בֵּין חֲבַרְבּוּרוֹת אַדְמִימוּתוֹ, קָרוּי בֹּהַק, כְּאִישׁ עַדְשָׁן שֶׁבֵּין עֲדָשָׁה לַעֲדָשָׁה מַבְהִיק הַבָּשָׂר בְּלֹבֶן צַח:

מ׳ וְאִישׁ כִּי יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ קֵרַח הֽוּא טָהֹר הֽוּא:

קרח הוא טהור הוא. טָהוֹר מִטַּמְאַת נְתָקִין, שֶׁאֵינוֹ נִדּוֹן בְּסִימָנֵי רֹאשׁ וְזָקָן שֶׁהֵם מְקוֹם שֵׂעָר, אֶלָּא בְּסִימָנֵי נֶגַע עוֹר בָּשָׂר — (בְּשֵׂעָר לָבָן) וּמִחְיָה וּפְשִׂיוֹן (נגעים פ״י):

מ״א וְאִם־מִפְאַת פָּנָיו יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ גִּבַּח הֽוּא טָהֹר הֽוּא:

ואם מפאת פניו. מִשִּׁפּוּעַ קֶדְקֹד כְּלַפֵּי פָּנָיו קָרוּי גַּבַּחַת — וְאַף הַצְּדָדִין שֶׁמִּכָּאן וּמִכָּאן בִּכְלָל — וּמִשִּׁפּוּעַ קֶדְקֹד כְּלַפֵּי אֲחוֹרָיו קָרוּי קָרַחַת:

מ״ב וְכִי־יִהְיֶה בַּקָּרַחַת אֽוֹ בַגַּבַּחַת נֶגַע לָבָן אֲדַמְדֶּם צָרַעַת פֹּרַחַת הִוא בְּקָרְחָתוֹ אֽוֹ בְגַבַּחְתּוֹ אֽוֹ בְּנַבַּחְתּוֹ:

נגע לבן אדמדם. פָּתוּחַ ; מִנַּיִן שְׁאָר הַמַּרְאוֹת ? תַּלְמוּד לוֹמַר נֶגַע:

מ״ג וְרָאָה אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת־הַנֶּגַע לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת בְּקָרְחָתוֹ אֽוֹ בְגַבַּחְתּוֹ כְּמַרְאֵה צָרַעַת עוֹר בָּשָׂר:

כמראה צרעת עור בשר. כְּמַרְאֶה הַצָּרַעַת הָאָמוּר בְּפָרָשַׁת ״עוֹר בָּשָׂר״ — אָדֹם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ, וּמָה אָמוּר בּוֹ ? שֶׁמִּטַּמֵּא בְּאַרְבַּע מַרְאוֹת, וְנִדּוֹן בִּשְׁנֵי שָׁבוּעוֹת ; וְלֹא כְּמַרְאֶה צָרַעַת הָאָמוּר בִּשְׂחִין וּמִכְוָה שֶׁהוּא נִדּוֹן בְּשָׁבוּעַ אֶחָד, וְלֹא כְּמַרְאֶה נְתָקִין שֶׁל מְקוֹם שֵׂעָר, שֶׁאֵין מְטַמְּאִין בְּאַרְבַּע מַרְאוֹת — שְׂאֵת וְתוֹלַדְתָּהּ, בַּהֶרֶת וְתוֹלַדְתָּהּ:

מ״ד אִישׁ־צָרוּעַ הוּא טָמֵא הוּא טַמֵּא יְטַמְּאֶנּוּ הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ נִגְעוֹ:

בראשו נגעו. אֵין לִי אֶלָּא נְתָקִין, מִנַּיִן לְרַבּוֹת שְׁאָר הַמְנֻגָּעִים ? תַּ״ל ״טַמֵּא יְטַמְּאֶנּוּ״, לְרַבּוֹת אֶת כֻּלָּן — עַל כֻּלָּן הוּא אוֹמֵר בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרֻמִים וְגוֹ׳:

מ״ה וְהַצָּרוּעַ אֲשֶׁר־בּוֹ הַנֶּגַע בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרֻמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָרוּעַ וְעַל־שָׂפָם יַעְטֶה וְטָמֵא ׀ טָמֵא יִקְרָא:

פרמים. קְרוּעִים:

פרוע. מְגֻדַּל שֵׂעָר:

ועל שפם יעטה. כְּאָבֵל:

שפם. שְׂעַר הַשְּׂפָתַיִם, גרנו״ן בְּלַעַז:

וטמא טמא יקרא. מַשְׁמִיעַ שֶׁהוּא טָמֵא וְיִפְרְשׁוּ מִמֶּנּוּ (ספרא, מועד קטן ה׳):

מ״ו כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר הַנֶּגַע בּוֹ יִטְמָא טָמֵא הֽוּא בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ: {ס}

בדד ישב. שֶׁלֹּא יִהְיוּ טְמֵאִים יוֹשְׁבִין עִמּוֹ ; וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ מַה נִּשְׁתַּנָּה מִשְּׁאָר טְמֵאִים לֵישֵׁב בָּדָד ? הוֹאִיל וְהוּא הִבְדִּיל בְּלָשׁוֹן הָרָע בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וּבֵין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, אַף הוּא יִבָּדֵל (ערכין ט״ז):

מחוץ למחנה. חוּץ לְשָׁלוֹשׁ מַחֲנוֹת:

מ״ז וְהַבֶּגֶד כִּי־יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע צָרַעַת בְּבֶגֶד צֶמֶר אֽוֹ בְּבֶגֶד פִּשְׁתִּים:

מ״ח אֽוֹ בִשְׁתִי אֽוֹ בְעֵרֶב לַפִּשְׁתִּים וְלַצֶּמֶר אֽוֹ בְעוֹר אֽוֹ בְּכָל־מְלֶאכֶת עוֹר:

לפשתים ולצמר. שֶׁל פִּשְׁתִּים אוֹ שֶׁל צֶמֶר:

או בעור. זֶה עוֹר שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה בּוֹ מְלָאכָה:

או בכל מלאכת עור. זֶה עוֹר שֶׁנַּעֲשָׂה בּוֹ מְלָאכָה:

מ״ט וְהָיָה הַנֶּגַע יָרַקְרַק | אֹו אֲדַמְדָּם בַּבֶּגֶד אֹו בָעֹור אֹו־בַשְּׁתִי אֹו־בָעֵרֶב אֹו בְכָל־כְּלִי־עֹור נֶגַע צָרַעַת הוּא וְהָרְאָה אֶת־הַכֹּהֵן׃

ירקרק. יָרֹק שֶׁבַּיְּרָקוֹת׃

אדמדם. אָדֹם שֶׁבָּאֲדָמִים׃

נ׳ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע וְהִסְגִּיר אֶת־הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים׃

נ״א וְרָאָה אֹתֹו הַכֹּהֵן בַּיֹּום הַשְּׁבִיעִי כִּי־פָשָׂה הַנֶּגַע בַּבֶּגֶד אֹו־בַשְּׁתִי אֹו־בָעֵרֶב אֹו בָעֹור לְכָל אֲשֶׁר־יֵעָשֶׂה הָעֹור לְמְלָאכָה צָרַעַת מַמְאֶרֶת הַנֶּגַע טְמֵא הוּא׃

צרעת ממארת. לְשׁוֹן סִלּוֹן מַמְאִיר (יחזקאל כ״ח), פויי״נט בְּלַעַז; וּמִדְרָשׁוֹ: תֵּן בּוֹ מְאֵרָה שֶׁלֹּא תְּהֶנֶה הֵימֶנּוּ (ספרא)׃

נ״ב וְשָׂרַף אֶת־הַבֶּגֶד אֹו אֶת־הַשְּׁתִי | אֹו אֶת־הָעֵרֶב בַּצֶּמֶר אֹו בַפִּשְׁתִּים אֹו אֶת־כָּל־כְּלִי הָעֹור אֲשֶׁר־יִהְיֶה בֹו הַנֶּגַע כִּי־צָרַעַת מַמְאֶרֶת הִוא בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃

בצמר או בפשתים. שֶׁל צֶמֶר אוֹ שֶׁל פִּשְׁתִּים, זֶהוּ פְּשׁוּטוֹ; וּמִדְרָשׁוֹ: יָכוֹל יָבִיא גִּזֵּי צֶמֶר וַאֲנִיצֵי פִּשְׁתָּן וְיִשְׂרְפֵם עִמּוֹ? תַּ״ל ״הוּא״ **באש תשרף** — אֵינָהּ צְרִיכָה דָּבָר אַחֵר עִמָּהּ, אִם כֵּן מַה תַּ״ל ״בַּצֶּמֶר אוֹ בַפִּשְׁתִּים״? לְהוֹצִיא אֶת הָאֲמֻרִיּוֹת שֶׁבּוֹ שֶׁהֵן מִמִּין אַחֵר; אֲמֻרִיּוֹת לְשׁוֹן שָׂפָה, כְּמוֹ אֵימְרָא (ספרא)׃

נ״ג וְאִם־יִרְאֶה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה־לֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בַּבֶּגֶד אֹו בַשְּׁתִי אֹו בָעֵרֶב אֹו בְכָל־כְּלִי־עֹור׃

נ״ד וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְכִבְּסוּ אֵת אֲשֶׁר־בֹּו הַנֶּגַע וְהִסְגִּירוֹ שִׁבְעַת־יָמִים שֵׁנִית׃

את אשר בו הנגע. יָכוֹל מְקוֹם הַנֶּגַע בִּלְבַד, תַּ״ל ״אֵת אֲשֶׁר בּוֹ הַנֶּגַע״, יָכוֹל כָּל הַבֶּגֶד כֻּלּוֹ טָעוּן כִּבּוּס, תַּ״ל ״הַנֶּגַע״, הָא כֵּיצַד? יְכַבֵּס מִן הַבֶּגֶד עִמּוֹ׃

נ״ה וְרָאָה הַכֹּהֵן אַחֲרֵי | הֻכַּבֵּס אֶת־הַנֶּגַע וְהִנֵּה לֹא־הָפַךְ הַנֶּגַע אֶת־עֵינוֹ וְהַנֶּגַע לֹא־פָשָׂה טָמֵא הוּא בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפֶנּוּ פְּחֶתֶת הִוא בְּקָרַחְתּוֹ אֹו בְגַבַּחְתּוֹ׃

אחרי הכבס. לְשׁוֹן הֶעָשׂוֹת׃

לא הפך הנגע את עינו. לֹא הָכְהָה מִמַּרְאִיתוֹ׃

והנגע לא פשה. שָׁמַעְנוּ שֶׁאִם לֹא הָפַךְ וְלֹא פָשָׂה טָמֵא — וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לֹא הָפַךְ וּפָשָׂה — הָפַךְ וְלֹא פָשָׂה אֵינִי יוֹדֵעַ מַה יֵּעָשֶׂה לוֹ, תַּ״ל ״וְהִסְגִּיר אֶת הַנֶּגַע״ — מִכָּל מָקוֹם, דִּבְרֵי ר׳ יְהוּדָה, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים וְכוּ׳, כְּדְאִיתָא בְּת״כּ, וּרְמַזְתִּיהּ כָּאן לְיַשֵּׁב הַמִּקְרָא עַל אָפְנָיו׃

פחתת הוא. לְשׁוֹן גֵּמָא, כְּמוֹ בְּאַחַת הַפְּחָתִים (שמואל ב י״ז), כְּלוֹמַר שְׁפֵלָה הִיא — נֶגַע שֶׁמַּרְאָיו שׁוֹקְעִין (ספרא)׃

בקרחתו או בגבחתו. כְּתַרְגּוּמוֹ בְּשִׁחִיקוּתֵהּ אוֹ בְּחַדָּתוּתֵהּ׃

קרחתו. שְׁחָקִים, יְשָׁנִים; וּמִפְּנֵי הַמִּדְרָשׁ שֶׁהֶצְרִיךְ לִגְזֵרָה שָׁוָה — מְנַיִן לְפֵרִישָׁה בַּבְּגָדִים שֶׁהִיא טְהוֹרָה? נֶאֱמְרָה קָרֵחַת וְגַבַּחַת בָּאָדָם, וְנֶאֱמְרָה קָרֵחַת וְגַבַּחַת בַּבְּגָדִים, מַה לְּהַלָּן פֵּרַח בְּכֻלּוֹ טָהוֹר אַף כָּאן פֵּרַח בְּכֻלּוֹ טָהוֹר — לְכָךְ אָמַז הַכָּתוּב לְשׁוֹן קָרֵחַת וְגַבַּחַת; וּלְעִנְיַן פֵּרוּשׁוֹ וְתַרְגּוּמוֹ זֶהוּ מַשְׁמָעוֹ: קָרֵחַת לְשׁוֹן יְשָׁנִים וְגַבַּחַת לְשׁוֹן חֲדָשִׁים — כְּאִלּוּ נִכְתַּב בְּאַחֲרִיתוֹ אוֹ בְקִדְמוּתוֹ — שֶׁהַקָּרַחַת לְשׁוֹן אֲחוֹרִים וְגַבַּחַת לְשׁוֹן פָּנִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְאִם מִפְּאַת פָּנָיו וְגוֹ׳, וְהַקָּרַחַת כָּל שֶׁשּׁוֹפֵעַ וְיוֹרֵד מִן הַקָּדְקֹד וּלְאַחֲרָיו, כָּךְ מְפֹרָשׁ בְּת״כּ׃

נ״ו וְאִם־רָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה־כֵהָה הַנֶּגַע אַחֲרֵי הֻכַּבֵּס אֹתֹו וְקָרַע אֹתֹו מִן־הַבֶּגֶד אֹו מִן־הָעֹור אֹו מִן־הַשְּׁתִי אֹו מִן־הָעֵרֶב׃

וקרע אתו. יִקְרַע מְקוֹם הַנֶּגַע מִן הַבֶּגֶד וְיִשְׂרְפֶנּוּ׃

נ״ז וְאִם־תֵּרָאֶה עֹוד בַּבֶּגֶד אֹו־בַשְּׁתִי אֹו־בָעֵרֶב אֹו בְכָל־כְּלִי־עֹור פַּרַחַת הִוא בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפֶנּוּ אֵת אֲשֶׁר־בֹּו הַנֶּגַע׃

פרחת הוא. דָּבָר הַחוֹזֵר וְצוֹמֵחַ׃

באש תשרפנו. אֶת כָּל הַבֶּגֶד׃

נ״ח וְהַבֶּגֶד אֹו־הַשְּׁתִי אֹו־הָעֵרֶב אֹו־כָל־כְּלִי הָעֹור אֲשֶׁר תְּכַבֶּס וְסָר מֵהֶם הַנֶּגַע וְכֻבַּס שֵׁנִית וְטָהֵר׃

וסר מהם הנגע. אִם כְּשֶׁכִּבְּסוּהוּ בַּתְּחִלָּה עַל פִּי כֹּהֵן סָר מִמֶּנּוּ הַנֶּגַע לְגַמְרֵי.

וכבס שנית. לְשׁוֹן טְבִילָה; תַּרְגּוּם שֶׁל כִּבּוּסִין שֶׁבְּפָרָשָׁה זוֹ לְשׁוֹן לִבּוּן, "וְיִתְחַוַּר", חוּץ מִזֶּה, שֶׁאֵינוֹ לְלִבּוּן אֶלָּא לְטִבּוֹל, לְכָךְ תַּרְגּוּמוֹ "וְיִצְטַבַּע", וְכֵן כָּל כִּבּוּסֵי בְגָדִים שֶׁהֵן לִטְבִילָה מְתַרְגְּמִין וְיִצְטַבַּע:

נ״ט וְאֵת תּוֹרַת נֶגַע־צָרַעַת בֶּגֶד הַצֶּמֶר | וְאֵת הַפְּשָׁתִּים אוֹ הַשְּׁתִי וְאוֹ הָעֵרֶב אוֹ כָּל־כְּלִי־עוֹר לְטַהֲרוֹ אוֹ לְטַמְּאוֹ: {פ}